

דער כבש המזבח האט טאקו ניט געדארפט האבן קיין מעקה
ווארום ער איז געבוייט געווואדען מתחילתו בקודשין; משא"כ
דער ביהם"ק איז געבוייט געווואדען מתחילתו בחול אוון נאבדעם
האט פון אים מקדש געוווען - האט ער געדארפט האבן א מעקה^{הו}.

דער תירוץ איז אבער ניט פארשטיינדייק:

דער טעם פאהוואס בחיה כנסיות אוון בחיה מדשות זייןען
פטור פון א מעקה איז ניט דערפאר ווואס זייןען קדוש (אוון ניט
חול), פאר דערפאר ווואס זיין זייןען ניט "גגר", אוון בכדי איז
א ביה' זאל זיין מהויב בעקה דארף דאס זיין "גגר" - איז
הגם דער ביהם"ק איז נבנה געווואדען מתחילתו לחול - קען מען
דאס ניט אנדרופן "גיגיך".

צי דען דערפאר ווואס ער איז נבנה געווואדען בחול אוון ניט
בקודש - וווערט דאס אנדראופן "גיגיך" איז דאס זאל זיין מהויב
בעקה?!

בשעת מ' האט געבוייט דעם ביהם"ק (בחול) האט מען דאר
געוואוסט איז דאס איז על שם ווואס דערנאר ווועט ער זיין לקורש
- איז קרויב לוודאי איז שוין בתחילתו איז אסוד איז מ' זאל דאס
נווץן אלס א דירה, איז דאס זאל זיין "גיגיב" - במילא פארוואס
האט מען געדארפט מאבן א מעקה?

אוון עס קומט אויר צו דער איסוד פון בויען פאר זיך א
"בית חביבה היכל"^{טו}, ד.ה. איז בשעת מ' האט געבוייט דעם היכל,
איז באטש ווואס דאס איז געוווען בתחילתו בחול, איז אבער
זוייבאלד דאס איז בתביבה היכל טאר מען דאס ניטנווץן פאר
זיך, עס קען דעמולט ניט זיין "גיגיב" - איז פארוואס האט
מען געדארפט מאבן א מעקה?
וכפי שיתברר لكمן.

מב. באן המיקום והזמן נאכטאל צו מעורר זיין (ראש ווואס
מ' האט שוין גערענדט במ"פ, צ' לערבנן אין בין המצדדים דעם חלק
אין תורה פארבונדן מיט בלין ביהם"ק,
אנהייבענדיק פון דער חלק אין תושב"כ ווואס רעדט ווועגן
דעם - די קאפיתלאך אין יחזקאל^{לו} ווואס רעדן ווועגן בנין
ביהם"ק,

- אוון -

173) מכילתא (ופרש"י) עה"פ יתדו כ, כא. וראה צפע"ג
שבהערה הבאה. 174) צפע"ג הל תרומות פ"א ה"ה (ד. ב).
צפע"ג על התורה הצע שס. 175) ד"ה כד, סע"א. ושם שו"ע
יו"ד סקמ"ב, ס"ח. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז, ה"י.
176) מ-Meg.

נחת התי בלהי מוגה

אוֹן אוַיֵּךְ דָעַם חָלֵק אִין תֹוֹשְׁבָעַפּ וּוֹאַסְ רָעַדְתָ וּוֹעֲגַן דָעַם -
מַסּ, מַדּוֹת,

אוֹן בְּכָדֵי נִיטֶ זִיִּין פּוֹן "מְבָלִי הָעוֹלָם" דָוָרָךְ לְעַרְנָעָן נָאָר
מְשֻׁנְהָהֵי - דָאָרָףְ מַעַן אוַיֵּךְ לְעַרְנָעָן דָעַם חָלֵק הַהְלָבָה וּוֹאַסְ רָעַדְתָ
וּוֹעֲגַן דָעַם - הַלְ' בֵּית הַבְּחִירָה לְהַרְמָבְ"ט.

וּבְפִרְטָ אֵז דָוָרָךְ דָעַם לְעַרְנָעָן בּוּיטֶ מַעַן דָאָרָךְ אוַיֵּיפּ דָעַם
בִּיהְמָ"קּ, מַטּוֹת אוַיֵּיפּ אֵז עַסְ זָאֵל נִיטֶ זִיִּין "בִּיתִי בְּטַל"¹⁷⁶ - אֵיז
אַעַפּ וּוֹאַסְ מַעַן מְשֻׁנְהָה רָעַדְתָ זִיְךְ וּוֹעֲגַן דָעַם, זִיִּינָעָן אַבְּעָרָדָרְתָן
דָא כּוֹ"כּ דָעַותְ,

וּוֹיְ דָאָס אֵז אוַיֵּךְ אִין דָעַם עַנְיִין הַנְּלָבָה צָוּ מְעָקה:

אִין דָעַד מְשֻׁנְהָה אִין מְרוֹחַ¹⁷⁷ זִיִּינָעָן דָא אִין דָעַם צְוּוֹיִי
דָעַותְ פּוֹן חַ"ק אֹן דָבִי יְהוָה, צְיִ גּוֹבָהְהָה אֵיז גּוֹוּעָן דּ
אַמּוֹתְ אַדְעָרְ נָאָר גּ, אַמּוֹתְ אֹן אוַיֵּיפּ דָעַם אֵיז גּוֹוּעָן אַטְשָׁל
בְּרָדְלָ וּוֹאַסְ גּוֹבָהְוּ אֵיז גּוֹוּעָן אַן אַמָּה; אֹן דָעַד רַמְבָ"ט פְּסָקָנְט
לְהַלְבָה בָּאוּפְנָן אַחֲד - אֵז סְאַיְזְ גּוֹוּעָן שְׁלַשְׁ אַמּוֹת. וּהְגָם אֵז
"אַלּוּ וְאַלּוּ דָבְרִי אַלְקִים חַיִים"¹⁷⁸ - אֵיז אַבְּעָרָדָרְ בְּשַׁעַת מְדָאָרָףְ בּוּיְעָן
דָעַם בִּיהְמָ"ק בְּפּוּעַל קָעָן מַעַן דָאָס נָאָר בּוּיְעָן לְוִוִּיטֶ אִין אַוְפָן -
וּוֹאַס דָעַצְוּ דָאָרָףְ מַעַן וּוֹיְסָן וּוֹיְ סְאַיְזְ הַלְבָה לְמַעַשָּׂה.

וּבְפִרְטָ עַפְ מְאָרָץ¹⁷⁹ אֵז "מִיּוּם שְׁחַרְבָ בֵּית הַקָּדְשָׁ אִין לוֹ
לְהַקְבִּ"הּ בְּעוֹלָמוֹ אַלְאָ אַרְבָּעָ אַמּוֹת שְׁלַל הַלְבָה בְּלִבְדֵ".

וּגְנוּסָףְ לְזָה - אוַיֵּךְ אִין תּוֹרָה גּוֹפָא אֵיז דָא אַן עַיְלוּי אִין
הַלְבָה לְגַבְיִ שָׁאָר חָלְקִי הַתּוֹרָה¹⁸⁰:

אַעַפּ וּוֹאַס בְּכָל הַתּוֹרָה אֵיז "אַלּוּ וְאַלּוּ דָבְרִי אַלְקִים חַיִים"
- אֵיז אַבְּעָרָדָרְ אוַיֵּיפּ הַלְבָה זָאָגְטָ מַעַן אַז וְהַזְּ¹⁸¹ עַמְרוֹ¹⁸² - שְׁהַלְבָה
כְּמוֹתוֹ¹⁸³, אֵז דָאָס אֵיז פָּאַרְבּוֹנְדָן מִיטֶ שְׁם הַוִּי¹⁸⁴ נִיטֶ מִיטֶ שְׁם
אַלְקִים, וּוֹיְ "אַלּוּ וְאַלּוּ דָבְרִי אַלְקִים חַיִים",

וּבְכִידּוֹ¹⁸⁵ דָעַד חִילּוֹק צְוּוִישָׁן אַלְקִים מִיטֶ הַוִּי¹⁸⁶, אֵז אַלְקִים
אֵיז נָאָר פּוֹן דִי זּ, שְׁמוֹת שָׁאַיְנָן נִמְחַקְיָן¹⁸⁷, אֹן הַוִּי¹⁸⁸ אֵיז דָעַד
שְׁם הַמְפּוֹרֶשֶׁ אֹן שְׁם הַעַצְם אֹן שְׁם הַמִּיחָדֵד¹⁸⁹, אֹן אוַיֵּךְ - אֵז
אַלְקִים אֵיז לְשׁוֹן דָבִיְסָמָ"כּ הַוִּי¹⁹⁰, מִיטֶ נָאָר כָּמָה עִילּוּיִים אִין
שְׁם הַוִּי¹⁹¹ לְגַבְיִ שְׁם אַלְקִים,

- אֹן -

-----

(177) סּוֹתָה כּבָבָ, אָ. וַדְאָה הַלְ' חַ"ת לְאַדָּה "זְפַ"בּ, הַ"א. וּשְׁ"גָנָ
(178) תְּנַחּוּמָא צָוִ יְדָ. (179) פְּדַמְ"ו. (180) עִירּוּבִּין יְגָ, בָנָ.
גִּיטִּין וּ, בָנָ. (181) בְּרַכּוֹת חַ, אָ. (182) בְּהַבָּא לְקָמָן - דָאָה לְקָנוֹ"שָׁ
חַיְ"ד עַ, 122 העֲרָה 1. חַטְ"וּ עַ, 232 וְאַיְלָךְ. (183) שְׁ"א טְ"ז, יְחָ.
(184) סְנַהְדָּרִין צָגָ, בָנָ. (185) דָאָה בְּאַרְזָבָחָה אֹוְהָה"תְ יִתְדּוּ עַחְחָצָ
וְאַיְלָךְ. דָיְהָ וַיְדַבֵּר אַלְקִים אַרְכְ"זָ. הַמְשָׁרָתָם"וּ עַ, תְּלָא וְאַיְלָךְ.
וְעוֹד. (186) שְׁבּוּעָות לְהָ, אָ. (187) סּוֹתָה לְחַ, אָ. סְנַהְדָּרִין סָ,
אָ וְעוֹד. כּ"מ הַלְ' עַכְוּ"ס פְּהָה, הַ"ז. פְּרַדְמָ שִׁי"טָ. מַוְ"נָ חַ"א פְּסָ"א
וְאַיְלָךְ. וְעוֹד. (188) רַדְאָה גָם רַשְׁיָה וְיַדְאָכָ, יְגָ. וַיְשַׁלַּח לְהָ, זָ.
נְגַחַת הַחַת, בְּלִתִי מַוְגָה 242

אוֹן דעד עילוי פון שם הוּי אֶז דא דוקא אַין הַלְכָה,
משא"כ אַין דעם עניין פון "אלץ ואלו דברי אלקִים חיים".

מג. פון דעם עניין המעה ווזאש האט געדרפֿען זיין אַין בַּיהֲמָקָה
- האט מען אויך א הוראה אַין עבودת ה' :

דעך טעם פארוועס מ'דרף בויען א מעקה - זאגט דעד
פסוק - "כִּי יִפּוֹל הַנּוֹפֵל מִמְנוֹ" - ווערט לפי"ז די שאלה:
פארוועס דרף דעד ביהם"ק האבן א מעקה?

בשעתעס רעדט זיך וועגן דעם הייכל אַין בַּיהֲמָקָה, אוֹן
דארטן גופא אַין דעם העכסטן ארט פון דעם הייכל, לויט אַיִינְ
דייעה איז די מעקה געוווען די העכסטע ד', אמות אַין הייכל, אוֹן
לויט דעד צוועיטעד דייעה אֶז זיך געוווען ג', אמות (בנ"ל),
אוֹן דערצו: וויבאלד אֶז די מעקה איז געוווען אויפֿן
הייכל, איז בAMIL מובן - אֶז זיך געוווען אויך אויפֿן
קודש הקדשים -

אייז היתכן אֶז דארטן דרף מען בויען א פעה בכדי
באווארענען "כִּי יִפּוֹל הַנּוֹפֵל"?!

ועד"ז אייז די שאלה אַין עבודה האט: בשעת אַיִינְעַר שטייט
אויף דעד דרגא פון ביהם"ק אַין הייכל, אוֹן דארט גופא בדראגא
הכى עליונה - ער איז א צדיק גמור, אוֹן ער פארגענט זיך מיט
הפצת היהדות אוֹן הפצת המעינות אוֹן אהבת ישראל וכו' - אייז
היתכן אֶז ער זאל דארפֿן בויען א "מעקה" בכדי צו באווארענען
"כִּי יִפּוֹל הַנּוֹפֵל"?!

זאגט מען אֶז אדרבה: "כלים הנגמרים בטהרה צרייכין טבילה
לקודש"¹⁸⁹ - בשעת מ'שטייט אויף דעד העכסטעד דרגא - דרף מען
ערשת באווארענען אַז מ'זאל האבן טבילה אוֹן ביטול!¹⁹⁰

מג*. והעיקר הוא - אֶז בימים אלו זאל מען זיך משתדל זיין
לערגען דעם חלק אַין תורה פארבוונדן מיט הל' בית הבחדה,
אוֹן אזוי אויך פועלן אַז אויף אלע אנדען אידן אֶז זיך
זאלן אויך לערגען הל' בית הבחדה,
וועיל דורך דעם בויט אוף יעדר איד דעם ביהם"ק,
ווזאש ער איז דעד יסוד לכל העולם כוֹלו, מבואר אַין דברי

- חז"ל -

(189) חביבה כ, ב (במשנה). רמב"ם הל' פרה אדומה רפי"ג.
וראה אזה"ה דרושים לפסח ע' תנ"ה. (190) ראה סידור סדר
קורנות המקווה (קנ"ט, סע"ד).

- ש"פ מטרות, מבה"ח מנ"א -

חצ"ל ו' איז איז קדרה"ק איז ביהם"ק אויפן הר הבית איז געוווען
דער אבן השתי' וואס "ממנו הוושתת העולס" -
קומט אויס איז כל אחד ואחת וואס לערגנט הל' בית הבחירה
- בויט אויף דעם ביהם"ק לכל העולם כולם!

ראף מען בימים אלו אדויסגיגין איז גאט און געפינען
א אידן און אים זאגן: העד זיך איזן - דו דארפסט
אויפבויען א ביהם"ק לכל העולם כולם! וואס דאס טוט ער
אויף דורך דעם וואס ער ווועט לערגען דעם חלק איז תורה
פארבונדן מיט בניין ביהם"ק.

טענה ט יונגען איז ער וויאיסט נאך ניט קיין אל"ף בי"ת,
ער וויאיסט נאך ניט דעם אל"ף בי"ת פון אידישקייט?

זאגט מען אים - איז די אלע חשבונות זילגען ניט תופס
מקום בשעת דו דארפסט אויפבויען א ביהם"ק לכל העולם כולם!
איי דו פארשטייט ניט דעם חלק איז תורה פארבונדן
מיט בניין ביהם"ק איז לה"ק - לערן דעם תוכן דעדפונן בלשון
אחר - אבער דו מוזט אויפבויען א ביהם"ק לכל העולם
כולם!

וואס בשעת מ"ויאיסט איז כאו"א בויט אויף א ביהם"ק
לכל העולם כולם דורך לערגען דעם חלק איז תורה פארבונדן
מיט בניין ביהם"ק - פאלן אראפ אלע חשבונות וואס מאן
האבן פון העדר מנוחת הגוף און העדר מנוחת הנפש - ווארים
במה נחשב הוא לגבי אויפבויען א ביהם"ק לכל העולם כולם,
וואס "ממנו הוושתת העולס"!

און דורך דעדווייף - זאגט מען אן יעדן אידן - טוט ער
אויף איז עס זאל זיין יהפכו ימים אלו "לשון ולשמחה
ולמודדים טוביים",

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,
בקרוב ממש.

* * *

מד. דער ביאור איז פירוס רש"י:
דערGANZER פסוק "ויקחו את כל השל ואות כל המלוכה
- באדם -

191) יומא נד, ב.

הנחת הת' בלתי מוגה